

Pravedno stvorenje

I.
Nekom se čovjeku rodilo dijete. Zelo je da mu kuma bude pravedno stvorenje. Ali gdje da ga nađe? Onda ga traži. Susretne svetog Petra i sveti Petar mu veli:

— Što tražiš, dobari čovjeko? Tražim kuma za svoje sinčića. Hoćete li da ga držim ja na krstu? Stvar je u tome, da bih ja htio pravedno stvorenje.

— Niste mogli bolje da nađete. Ja sam Sveti Petar.

— Sveti Petar? Onaj od ključeva? Ali vi niste pravedni; za koji grijeh vi ste ili koji manje vi primate jedne u raj, a druge šaljete u pakao... Vi niste stvorenje, nego ja tražim. Zbogom.

II.
Ide i ide, traži i traži, susretne dobrog Boga.

— Što tražiš, dobari čovjeko? — Tražim kuma za svoje dijeteće.

— Ako hoćete, da vam ga ja držim, na vaše sam raspoloženje.

— No ja bih htio pravednog stvora.

— Došli od mene ne može biti nitko.

— Nu kako ste vi? — Ja sam dobar Bog.

Dobri Bog? Ali, ne, ne... Vi niste kum, kakvog ja tražim.

Kako, nesretni grijehničče, ti misliš, da ja nisam pravedan.

— Vi, gospodine Bože, pravedan? Vi dajete na svijet bogate i siromahe, ljude nadarene i ludake, lijepe i ružne, sretni i nesretne. Ne, ne, vi niste kum, koga ja trebam.

III.
Ide i ide, traži i traži, susretne Smrt i Smrt mu kaže:

— Što tražiš dobari čovjeko? — Tražim kuma za svoje novorođenčće.

— Ako hoćete, na vaše sam usluge. Ako ne za kuma, mogu biti za kumu.

— Radi se u tome da bih ja htio pravednog stvora.

— Upravo niste mogli naći shodnije.

— A kako ste vi? — Ja sam Smrt.

— Smrt! Bas u dobar čas! Vi, lijepa Smrti, vi ste, da, pravedna; pred vama nema ni bogata, ni siromaha, ni plemenitih, ni prostakata, ni kralja, ni podanika, ni magaraca, ni mladog ni starog. Tako valja! Vi ćete, o pravedna Smrti, biti kuma mom sinčiću.

IV.
Smrt je držala dijete na svetom krstu, i obavilo se lijepo krsenje. Za objed je malo tanjur leće i smrt ju je jela sa rtom igle pribadače. Čovjek joj reče:

— Kako to, Smrti, da jedete leću sa rtom igle pribadače?

— Lijepi moj — odgovori Smrt. — Ja sam žena ustrojiljena. I ako vrijeme ide polagano, polagano, ja ga uvijek imam. Mladi, ljudi, sretni me ne cijene i smiju se majci Drojji (Cicchetto), ali ja ih čekam na zavoju; niti jedan mi ne pohleje.

— Kad su pohleđivali Smrt reče čovjeku:

— Budući da sam držala tvog sina, dat ću ti jednu tajnu kao dar za djecu. Slušaj dobro: Kad tko bude bolestan, a ti ne vidiš uspravu uz njegovo uzglavlje, možes stalno ustvrditi, da će bolesnik biti spasen; ali kad ne vidiš kod nogu kreveta, sa mojom kosom, kaži slobodno da je bolesnik izgubljen.

— Vrlo dobro. Naš čovjek postane liječnik i kada ga je koji bolesnik dao pozvati, čim bi stupio u sobu i vidio majku Drojju kod uzglavlja, pripisao bi za lijev malo vode iz bunara i govorio bi bolesniku:

— No joj se. Budi miran, isplivati ćeš.

— Nasuprot kad bi vidio Smrt sa kosom u ruci, uz noge kreveta, kazao bi pognutom glavom odmah rođacima:

— Težak je slučaj. Bojim se da ne ide svladati; možete pozvati bilježnika i svećenika.

Kako se u svojim poricivanjima nije nikada prevratio, brzo je stekao opće povjerenje i bogat kao more. Kadikad prolazom Smrt mu je dolazila u posjete i stalno ju je liječnik dostojanstveno primao i uvijek joj govorio: Živila pravednost!

V.
No međutim on je stario i eto jednoga dana i Smrt mu reče:

— Ja dolazim da te vidim. Kada ćeš ti doći k meni?

— Kada hoću.

— Dobro, ako nemaš ništa negativno, dođi sa mnom, pokazat ću ti svojio kum.

— Vječno! — Oboro kosomše, ludi i ludi, po patericima i stazama. Pod večer dođosje na podnožje jedne tamne gore, u nudijsu u tamno srušeno žrtjelje i na omu tog žrtjelja nabili su na pečini, koja je izzeleđala, kum i se posveta zvljeđzama.

— Ovdje je — reče Smrt — idji! — Nas čovjek imao i opazi jednu veliku dvoranu pune svjetlosti, koje su u tmini lincalo raznovrsno svjetlo, silno ili nitko. Uz ovaj talas su drugo dvorane, isto osvjetljene, brez kuma...

— Koliko svjetlo — usklikne čovjek objesnuti zabljesnuteh otroju.

— To su svjetlija — reče Smrt — vašeg života.

— Vidi, eto jedne, koja se proljeva.

— To je dijete, koje se rađa.

— A ona tamo, kako je lijepo jako svjetlo!

— Ono je od čovjeka u izvjetu života.

— A ona tamo dole koja se gasi.

— To je čovjek na umoru.

— Htio bih nitko pogledati svojio svjetliju.

— Dojti — reče Smrt — idimo u drugo dvoranu; vidit ćeš je.

Kad su bili u drugoj dvorani čovjek usklikne:

— Oh! Kako lijepa svjetlija! Kako svjetli.

— To je moja, li li? — To je tvoja sina.

— A ona tamo, bijedna, koja ima samo kaplju ulja i šalje zadnji bljesak.

— To je tvoja.

— Ah! Je li moguće? Sada kada imam sreću i možao bi je uživati!

— Tvoja je to i ja kao dobra prijateljica ti savjetujem, da molneš u red svoje stvari, da kažes svome sinu svoju tajnu i da se isprovodiš, jer nemaš više života od tri dana.

— O Smrti, o dobra Smrti, ulij u moju svjetliju malo ulja iz one, koja se proljeva, iz one moga sina, koja je puna.

— Nemoguće je — odvrat mi Smrt — tvoj je sin moje kume, i ne sjecas se, ludjače, da si htio, da ga drži na krstu pravedan stvor?

— I kaostu mi je kazala, tri dana iza toga došla je Smrt da ga potraži.

GIJRO JANEKOVIĆ:

Tuča.

Sparim, da ti ponestaje daha... Daska na krovovima sjaje se kovim sjajem. Crijep pucna od žore do mraka — pali ljuto, nesmiljeno! — Bašće povenule, u polju se trava svrila, požutjela; šume klounle, očučale; vinogradi zarudili, porcvjenili. Zuhdu molitve tužnoga naroda po crkvanu, zadržati očajan pogled, koji se diže ka sjajnome nebu — oblakča ti za ljik! — Zedja zemlja, zedja čovjek, gine blago. A nesmiljeno nebo gori, žeše pali...

Deseti je odbio sat na crkvenom tornju, a sparina takova, e ne znaš kada bi se djeonja, da ti živ nozak u glavi ne zavri. Njagdje gotovo živa stvora, nigdje ni glasnih silina, kao da se sve živo pod zemlju izvuklo, kada već na ovaj ne može da po neše.

Daleko, tamo na obzoru, zatujni... Hvala Bogu! — uzdahnuše ljudi.

Časom sve oživjele, sve se užurbalo. — Pozni! Spremi sve pod sušu! — Poskidaj, gdje je što na uzetima! — Pozatvuraj sjekice! — Postavi kablove pod žlijebave, da se ulvati kisilica! Svuda žurba, trka, vika i — radost na licima.

Vjetar dunu — leden, kao mrtvački dah, noseći s krovova triješce ispušanih dasaka; kotrljajući komadiće crijeva i poonle žbuke — pa se stiša tišinom teskomošpašom...

Tamo iz onoga kuta, ono haš preko staje, porivče se težak, crk oblak. — Borčak pred dvoršte, Sinu!... Buni! Brrr! — potrese i nehom i zemljom. Nešto teška pada preda me u prašinu. — Sa gnjuh se i diglo a to zehe među prstima... Odsakakah baki, da joj pokazem — što do tada moje oči, svetl jeta, ne vidjese — komad leđa, kao oranj!

Baka samo otkriven glavu, a dvije suze klizauše joj niz lica...! Čemu? — Za što? — pitao sam se u čudu. Nijesam ja — našis — togan shvaćao, tek mi teško bilo, što baka propalca. Uze me za ruku, pa govori u kucu; dozov sreće i svi mi kleknasmo u drvenom, klinku, stisnuci grčevito ruke na molitvu.

Tamo se spustila, kao da je večer, te jedva razabiremo jedno drugo. —

Sad sinu, plavu i raspara nebo od kraja na kraj... Lup... Lup, lup, lup!... Lup... pa sve gusce, sve teze, sve strasno prešiti i lupu po drvenom krovu. — Pred prozom odskakuje bijeli led — jedan, dva, okomito, drugi koso — e se čini, da je svet prestor značini što ga pred sobom vidiš isprekrižu debelim, bijelim vijenicima.

— Omi zarzari, a s tonja zavzeči sitno Zvuce, pa jeca, jeca... —

Dijelo! Molite dragoga Boga, da nam on va senicu na polju i kukuruze i Sumu i znojavu i jecaj, pun boli i očaj, zakli baki rijeke —

— on sija, lupu, tutnju... Daska s krova od rakuju, te nam već i ledene kaplje kadiju upravo za vrat. Crijep pucna, staklo prsti, a crno nebo zinduo — pa riga teški, bijeli led.

— Na mliši preostavljeno gledamo u bako i nedej, teško nam i oči pune suza, a u ruci nešto steže i pali, te se i naša molitva pretvara u težak, grčevit plač...

— Ješ gdjejete lupi led, još katkati bijesne — no grom otuñice, gubi se sve dalje i dalje.

— Na dvoristu — sam led, kao sljiva. Staklo, drske, crijepljivo, sve leži prebaceno, sruvlijeno... Krovovi probili, bašće uništene — a mjestom plač i kukujava.

Za nego pol sata eto Antića iz sela, gdje malo leđe polja i Suma. — Noge mu bose, preko glave navukao ogao od vrece, a ostariji se pokrilo. Vas mokar i ozebao.

— Dobro dar, Anticu! Kako je? — upita baka.

— Zalosno! — Nije — van sve — krenulo pod zemlju — utuklo! Od cijetoga polja kuruzu ne ostalo van dvista, tristva klasova. Počijepalo sve po polju! —

— A senicu? — Eno, pred podrug ure, ka stvo zita — ljepo pogledati! — A sada? —

— Ka da je onuda tri dana i tri noći vršaj Bilo... —

— A Suma? — Sumu okljaštrilo. Mjestinice otrglo granje — ka ruka debelo, koru zgulilo — lijeva, lijepljivo, zelenog lišća do klezanja! —

— A vaše? — Utklo, gospojo, utuklo... i suze narejese bijednomo Anticu na oči, te ih sve otire žuljavim dlanom.

— O, Bože, — uzdahnu baka. — Dika mu budi i vala! — sleže Antić rucenima.

— Obiace se razgone, mihi... — Smeće sinu mi modroj čistini, prodirući led, da ga za čas nestane... Već se i zemlja suši pod žarkim zrakama podnevnoga sunca, a zvono zbrujji tihim, čistim zrakom — zovući na molitvu.

— Sjnji suze žarko i bezbržno, da suši suze ljudske; da ogrije toliko bijedne i sprajve sirotinje...

Čuvaj se šarlaha.

U posljednje se vrijeme čita, da šarlaha, škret ili škrlatina proredjuje djecu u mnogim mjestima. Šarlaha se širi jedino radi neobrazovanosti i nemara roditelja u lijevskom odgoju djece.

Pravila, da sebe i svoju djecu očuvamo od šarlaha i njegovih posljedica, gluhote i gluhošnjosti, bolesti srca i bubrega je drugo, vrlo su jednostavna. Svako dijete i svaki roditelj može da ih provodi u životu.

Šarlaha je bolest u vratu. Od otrova nastaje poznati osp šarlaha. Šarlaha je zarazna i pretežno bolest. To znači, da je u svakom šarlaha situ, prostom oči ne vidiš, jiva klica. Klica se nalazi u grlu, zadržeta i nosu svakog čovjeka, koji imate šarlaha. Ona izlazi iz tih mjesta samo u sluzi rose, koja leti iz usta kad se kašlje, kiše, glasno govori ili ljubi. Naravno samo u rosi onih bolesnika, koji imaju šarlaha. Klica šarlaha nalazi se u vratu sve dotle, dogod vlna upale, na sponemutim mjestima — dogod bolesnik kašlje. To može da traje šest i više nedjelja od početka bolesti. Zato je bolesnik opasan za svoju okolinu sve dotle dogod kašlje. Kašlje pak dotle dogod traje upala (katru) u nosu, zadržjelo, grlu i u zatvorena (nazna). Drugo pravilo, ako se u njega bolestan nakisnjava (kod nuzetja ili kod prodajle). Rasja paska iz usta oko 1 meter daleko. Dalje ne došje. Osobito su opasni predmeti, koje je bolesnik čovjek imao u svojin ustima: oljovke, igračke, rupčice, obruci itd.

2. Čuvaj se rose, koja leti iz usta. Drugo pravilo, bio on bolestan od šarlaha ili ne bio.

3. Zato prisili sebe, svoje i svojio okolinu — osobito djecu — da kod kašljanja i kod kihanja sobi stavljaju pred usta i nos rupčice, i to zato, da u njih hvataje rosa, koja leti iz usta. Na tu način ne će se šarlaha širiti oko bolesnika, a niti predmeti oko njega.

4. Ljude, koji kašlju i kišu, a da ne stavljaju sobi rupčice pred usta, izbjegavajte kao antisocijalne i nekulturne elemente.

5. Osobito pazite na sebe, na mjestinama, gdje se ljudi tiskaju, kao na tržnizima, vinogonima, skupnizima, kafanama, brijač-

nicama, školama i drugim mjestima. Tu ne dajte, da vam rko kašlje ili diše u lice.

6. Da riječlo postane otporno protiv klica šarlaha, treba da cijepite cijepivom protiv šarlaha. Ako se to cijepjenje točno provede, čuva sigurno na iskustvu liječnika E. Amerike, Francuske, Rusije i dr. najmanje dvije godine. Naravno, ako se cijepjenje prekidat radi toga. Što je najkja u strahu čudi nastali pojava na djetetu od cijepjenja, onda takovo cijepjenje ne čuva, jer je nepotupno. Cijepjenje je nepotupno, cijepje sve zdravstveno državne, gradske i općinske ustanove.

7. Za vrijeme epidemije postajte djecu što manje od kuće. Ne dajte da dođu u dodir s drugom djecom.

8. Ne hranite, da se bolesna djeca izluče i odvežu u bolnicu.

9. Roditelji, upitite svojio djecu u ova naša pravila, pristojnosti i ispunite na oho način, ali u istinu veliku roditeljsku dužnost. Kod bolesti šarlaha ne igra ulogu sudbina, nego neznanje i neodgojnost ljudi.

Koleđar «Frantina i Jurina» za godinu 1929. naruđuje se u upravu «Istarske Riječi» u Trstu (Trieste), piazzza Oberdan 1. Može se dobiti i u knjižarna Stoka u Trstu, via Milano 39. Tomasić u Opafiji, u papirnici via Barbacani 17 u Puli i Trbojević na Riječi.

ŠALE

Zna si pomoći. — Sudac: «Koliko ste zima proživili, gospodjeko?»

Svjedokinja: «Dvadeset i tri.»

Sudac: «Ali vi morate biti ipak starija.»

Svjedokinja: «Sedamdeset puta bila sam na jugu, a tamo nema zime.»

Zlobno. — «Dokako sam oženjen laglje sam upravo za pet sto grama.»

B: «Toliko je čini mi se težak ključ od kućnih vrata, što si ga nosio uza se.»

Potvrda. — «Vaša supruga sigurno je teško umirala?»

Ah da, bila su potrebna tri liječnika.

Dobar savjet. — Kritičar: «Najbolje bi bilo, da vi sami ocijenite svoje djelo.»

Pjesnik: «A zašto?»

Kritičar: «Jer ste vi sigurno jedini, koji ga je pročitali.»

Nesporazumjenje. — Ona: «Ako mi još jedno dođes pijan, pokazat ću ti vrata.»

On: «Posve pravo, draga ženice, jer i onako teško mi ih je naći.»

Ah takol. — Suprug: «Ti imaš zločestu navadu, da nikada ne pregledavaš moje žepove.»

Suprug: «Ti to nazivlješ zločestom navadom?»

Suprug: «Dakako, jer inače bi vidila, da su poderani.»

Neugodno. — Bravar: «Zar da otvorim kuhinjski ormar? Gdje ste izgubili ključ?»

Kuharica: «Nisam ga izgubila, nu gospodjina zaključa sve otje nego pođe na šetnju, a danas je bio u njem još moj dragi.»

Trgovacki pomoćnik. — «Mojim, gospodine, da bi mi povisili plaću.»

Gospodar: «Vrijeme moguće — to jest: Vi znate, da je vrijeme novac?»

Pomoćnik: «Znam.»

Gospodar: «Onda smijete u buduće jednako biti više radni.»

To je pitanje. — A: «Što misliš, ima li suprug pravo otvarati pisma svoje žene?»

B. (oženjen): «Pravo, nu pitanje je, ima li toliko sranosti.»

Zgodan odgovor. — «Molim te, družo, pozajmi mi 10 lira.»

«Zašim, ali nemam novaca kod sebe.»

«Ivnuh, Bogu, svi su živi i zdravi.»

Fogodilo. — Gospodin: «Nu, jeste li položili izpit?»

Pravnik: «Briinite se vi za svoje poslove.»

Gospodin: «Zao mi je, da vam se dogodila ta nepriklad.»

Obrana. — Domaćica (koja se vratila s puta): «Sve mi se čini, da se u mojoj odsutnosti nosili moje oprave.»

Šužavica: «Da, ali samo u svetkovne dane.»

Šarlaha kletva. — Sunnar (svadjenjak se sa nedjeljom lovcem): «Dao Bog da pojedete sve što ustrijelite!»

Lukavac. — Starija (kleta svomuo nećaku): «Sve se bojim, dragi moj, da ti odviše piješ.»

Nećak: «Ne popijem u mjesecu više časa, nego ti imaš godina, tetice.»

Tetka: «Nu th nekoliko časa možeš si priušiti.»

Zašletio se. — Zaručnica (služi zaručnik): «Nu, Ivane, vama ne će biti posve drago, da se vaš gospoljar ženil.»

Sluga: «Zašto ne, onda cu barem dobiti zaostalu plaću.»

Dobro odgojen. — «Je li istina, da vaša supruga digne strašnu viku, kada se u večer vratite kući?»

«To je bezobrazna laž, ja ne izlazim u obće na večer iz kuće.»

Naručite

Koleđar Frantina i Jurina

za godinu 1929.

EDGAR ALLAN POE:

Čudnovata ubijstva u ulici Morg

Pripovijetka.

(Nastavak.)

Moje je istraživanje bilo više temeljito i bavilo se više s potankostima. Bilo mi je jasno, da je to bila ona točka, gdje sam morao dokazati, da ta nemogućnost nije dostojala.

Ia sam počeo tako reknut ostaru. Uho- jice bili su pobjegli kroz jedan od tih prozora. Badi toga nisu mogli da okvir prozora opet iznutra zatvore. Ovo tačno razmišljanje je polježno navelo do toga, da je ona osobu ostavila svojih izraživa- nja, glade tih prozora. Da ipak su bili prozori zaista pričvršćeni! Što sam morao iz toga zaključiti. Da se tamo nalazi- la sprava, pomoću koje se je mogao prozor sam zatvoriti. Ovaj je zaključak bio ne- izbežljiv. Pristupio sam k onom slobodnom prozoru, izvadio sam s pričinom tradom čavak i pokušao sam da dolazi od otvora porinuti u vis. Moji su napori ostali bez- uspjehi, kako sam mislio. Sad mi je bilo jasno, da se je tamo nalazila jedna tajna sprava. Pomno sam je tražio i konačno sam je našao. Pristupio sam na nju, ali nisam još pokušao da prozor podignem prema gore. Za sada bio sam zadovoljan, jer sam imao dokaz, da sam se nalazio na pravom putu.

Zabio sam novo opet u njegovu skulju i pažljivo sam ga promatrao. Ako je koja osoba skočila kroz taj prozor napulje, mogla ga je iz vana zatvoriti, jer se je prozor uslijed one sprave sam zatvorio. Ali nije ga mogao iz nutra zatviti, stoga mi se je ne- hotice nametnuo zaključak da je ubojica morao pobjeći kroz drugi prozor. Pretpo- stavljao sam, da su sprave na oltin prozorima bile na svojoj prikladnoj jednake. Razlika je dakle mogla biti samo u tome, da nisu bili čvrsti jednaki ili da nisu na isti način zabit. Ja stupih na gorji kraj kreveta te preko daske na uzglavlju kreveta pogledao sam u drugi prozor. Rukom posegnem dole, hitro nadjoh spravu te je pritisnem; bila je, kako sam i mislio sasvim ista, kao i na prvom prozoru. Onda pogledah ovisno. Bio je isto, kako dobeo kao ovaj prvi te kao i ovaj zabit sasvim do glavice.

Ako vi mislite, da me je to zabunilo, niste me razumijeli. Ja sam bio na pravom putu. Ja traža mi jednog trenutka nisam izgubio. Ja sam u svojim istraživa- njima otkrio tajnu do njezine najposljed- nje točke i ta posljednja zagonetna točka bio je čavak. Kako već rekoh, iz- gledao je tačno kao ovaj u drugom prozoru. Ta je činjenica bila njezina važna poljezna. Za mene je bila uzgredna na- pram promišljanju, da je moje istraživa- nje svršilo kod onog prozora i kod onog čavla. «S ovim čavlom, rekao sam sebi, nešto nije u redu. I zaista, kad sam ga pratio i povukao ostala mi je glavica još četiri palca od čavla u ruci. Ostali dio čavla ostao je bio u izvanstoj skulji, gdje se je prebio. Na prelomu bili su ru- hovi sasna zadržali. Prama tome morao je čavak već odavna biti prelomljen; valj- da su ga bilo već onla razbili, kad su ga zabiljali. Položio sam glavicu od čavla na isto mjesto, od kula sam je i uzeo bio, i čavak se je pričinio sasvim cijeli. Nije se vidilo, da je nešto mijenjen. Pristupio sam na spravu i podigao sam prozor nekoliko palaca na gore; glavica od čavla ostala je čvrsto u svojoj skulji i makla se je s prozorom. Spustio sam opet prozor, a čavak je opet izgledao kao čitav. Dakle do ovuda je zagonetna riješena. Uhojica bio je po- bijeno kroz ovaj prozor, koji se nalazio pred posteljom. Prosto je bio vani, prozor je sam po sebi bio dalek ili je od njega namjerno spusten; kao i prije sprava ga je automatski zaključila. Poljezna je mislila, da je prozor pričvršćen s čavlom i nije dalje istraživala.

Ia toga je nastalo pitanje: Kojim je putem ubojica išao s četvrtog kata na ulicu. I o toj točki sam dobio jasnu sliku, kad sam s Vama zajedno obišao kuću. Otprilike pet i po stopa odajeno od onog drugog prozora ide gromobrana. Od njega dakako nikako mi nije bilo moguće da s rukom dodjem do prozora, a kamo li kvan- to prozor u sobu. AH ja sam opazio, da su kapeci na prozorima četvrtog kata načini- jeni na ovaj osobiti način, što ga pariski stolari zovu «serrades». Njih se sada ri- jetko u Parizu vidi, ali vrlo često još kod starih kuća u Lionu i Borbonu. Oni izgled-aju kao obično vrata, samo je njihova dno- jina polovicu izrađena kao otvorena rešetka. Na njima može rukovati se čvrsto i sigurno drž. Kapci pred ona dva prozora su pune tri i pol stope široki. Moguće je, da su poljejski činovnici pretražili stra- žnju dio kuće kao i ja; sigurno je, da im nije udarilo u oči velika širina tih kapaka ili, pak, da su bili uvjereni, da se iz onih prozora ne može pobjeći i radi toga su samo površno pregledali prozore. Međi- pak je bilo jasno, da kapak onog prozora, gdje se nalazi krevet nije više od dvije stope udaljen od gromobrana, ako je sa- vim otvoren i prislonjen na zid. Isto isto bilo mi je jasno, da osobito vješt

odvažan čovjek može tim putem da dodje do prozora i od prozora u sobu. Ako dakle uzimamo da je za vreme ubijstva kapak bio sasvim otvoren, to jest naslonjen na zid, onda je već moguće, da je osobito od- važan provahlik od gromobrana udario se na rešetki, da je onda ostavio gromob- rana i da je mogao da smjehli skokom čudne kapak prema prozoru i čvrsto se mogao povući sam licem u sobu, da je pro- zor bio has otvoren. Ja Vas molim, da osobito pazite na to, da sam istaknuo, kako treba za to jedna posvena neobična vještina i kuraza, jer je to zaista vrlo suptilno čin. Međi se radi prije svega o tome, da Vam dokazem, da se to može izve- ršiti; onda hoću pak da Vam potpunom razumijem, da je ovaj, kojemu je to ve- što za rukom morao imati neobičnu, spo- ro i nadnaravnu spretnost. I sada spoji- ovo izvanredno neobičnu vještinu s onim izvanredno čudnim krištešćim (ili osim- ni) i nevjernim glasom, o kojemu mi dvojim svjedoka nisu znali kojemu jeziku pripada i od kojeg ni jedan nije znao na- zadržati odgovor.

Kod tih riječi Dipena skoro sam mislio, da ga razumijem, ali ipak nisam mogao da si stvorim jasnu sliku. Bilo mi je, kao kak mnogim ljudima, koji se muče, da se nečega sjetu, njima to jasno leđi pred očima, ali ipak ne mogu da si stvore ja- san pojam.

Moj prijatelj nastavi: «Vi ste opazili da sam ja prije svega istražio, kako je ubojica došao u sobu i ne kako je iz sobe pobjegao. To sam nu- žno učinio. Ulaz i izlaz izvršio se na isti način. Da se vratimo sada u sobu. Kad- da su bile okrajane ladice pisac-eg stola, liko su u njima ostale još mnoge stvari velike vrijednosti. Ovo mišljenje nije to- rno. To je samo jedno glupo naslućivanje. Gospodju Lespanaj i njezinu kći žrtve su vrlo povučeno. Nije primam nikakvih posjeta, rijetka kada su izlazile i prenu- tome nisu trebale nikakve garderobe. Odičje, koje su nadjene u pretčinima bile su dobre kvalitete. Ako je taj ukras obo- je iz te komode, zašto nije uzeo najbliju robu? Zašto je je tamo pustio 4000 fra- nka u zlatu i da je uzeo samo vježnja- odijela i rublje? To isto, da je zlato bilo tako ostavljeno. Skoro sam od bankira Minjona spomenuta svota našla se je u vrećicama na podu. Dakle ovaj, koji je počeo zločinom, nije ga počeo zbog zlata. Držimo sada pred očima sve ove točke, na koje sam Vas upozorio: čudan glas, neobična vještina i to osobito upala u oči, pomućivanje dovoljno izraka uz- glavlju za to strašno zločinom. Da se po- znavam malo s tim samim pokoljem. Jed- na je ženka s prošlim rukama zadavljiva- na. Njezinu je lešinu s glavom prena dole urinuta u dimnjak. Obične ubojice ubijaju na drugi način. Nikako pak ne odstranjuju svoje žrtve na takav način. U tome, što je lešina bila porinuta u dimnjak je nešto. Što prelazi svaku mjeru običnog zločin- ca, nešto što se nikako ne slaže s našim običnim mišljenjem o ljudskim djelima, i najpovjerljiviji čovjek ne može da dodje do takve ideje. Molim Vas pomislite i ovo: kako je ogromna bila snaga, koja je porin- ula ljudsko truplo kroz ovaj otvor s to- likom silom, da su morale mnoge osobe teškom mukom da ga opet dole povuku. Molim Vas, držite na umu i drugo: nje- dence, koje nam govore o izvanrednoj tjelesnoj snazi. Na ognjištu nalazili su se debeli čupovi ljudske kose, isčupani su bili s korjenjem. Vama je sigurno pozna- ta, koliko snage je potrebno, da se, pa- makar samo dvadeset ili trideset vlasti na jedamput s korjenjem izvuku. To je bilo izvorno; na korjenima bilo je još i ko- žica, je to zajedno s vlasima otgnuta. Bez dvojice dokaz za silnu snagu, s kojom je ubojica na jedamput istrugao moguće pol milijuna vlasti. Onda Vas upozorujem na bestjalnost tog čina.

Pomolimo sada sve stvari i nadove- zimo karlike u tom lancu ovako: čudna spretnost i vještina, nadnaravno jakost i nautički instinkt, izvrsno kretanje bez mo- tivne, upravo hrabrosti i važnosti ljudskoj čudi nepoznata i glas, koji ljudima naj- različitijih naroda zvuči kao strani glas i u kojem nema ni jedne jasne razumljive- slove. Kako se to tumači? Kakav je ul- suk sve ovo učinilo na Vasu maštu? Osjećam, kako mi po cijelom tijelu ide tres. Kad bi se odgovorih mi mo- gao je, da ja počini ovo ubojstvo. Bijaše on- čovjek, koji je pobjegao iz najbliže ludnice.»

«Ova Vaša ideja nije bas loša — odgo- vori on. Nu glasovi ljudjaka ni onda, kad imajku najblijesnje upanjeje — čudno, onako, kao ovaj, što su ga slučajno susje- di, istražuju, kako to je naravno, pa ako i riječi, što ih mi govore nemaju nikakve veze, to se ipak razabiru pojedine slove. A osim toga ljudjaci nemaju takvih vlasti, kao ove, što ih ja imam u ruci. Ovaj mali čup vlasti istrugao sam iz zrcelice Lespanaj- šake gospodje Lespanaj. Što vi kažete tome?»

«Dipen — odgovorih mu uzrujano, —

ovo su vrlo neobične vlasti. To nisu čov- jećji vlasti!»

«Toga nisam ja tvrdio — odgovori on. Nu prije nego što odlučimo o toj točki, pogledajte samo ovaj mali naert. Što sam ga napisao na ovom papiru. To je točan otisak onoga, što se u jednom iskazu op- suje kao tamo mjestu i duboki otisak nokata na vratu gospodje Lespanaj, i što ga nekoli drugi svjedoci opisuju kao už modrih nitja, koje su očevitno na- stale pritiskom prsti.»

«Vi čete donala viditi — rekao je on — razložiti pred nama papir na stolu, da ova risanja podava nama jasnu sliku, kako je bila čvrsta i sigurna ruka onog ubojice. Svaki prst se je ukopao u vrat i nije popustio, dok nije nastala smrt one bijedne žrtve. Pokušajte sada da položite istodobno svoje prste na dotične otiske, što su napisani na ovom papiru. Pokušao sam, ali nisam mogao.

Moguće da ne postupamo baš pravilno — reče on. Papir leži na ravnoj površini, a čovječi vrat imade formu cilindra. Ovaj konal drva ima po prilici promjer i oblik čovječjeg vrata. Onotajte oko nje- ga papir te pokušajte još jednom.

«Činili, kako mi je rečeno, ali sad mi je još manje pošlo za rukom nego prije. To nisu tragovi čovječje ruke, odgovorih mu.

«A sada pročitate ovo što piše Kijejer, reče Dipen. Imao mi je knjigu glasovitih prirod- sloven, u kojoj je točno i anatomski i op- ceno opisano svedje čvrsti oraugant istočno indijskih otko; samo jedan orau- gant od ove vrsti može da ostavi takve otiske u vratu (Slijedi.)

Frantina i Jurina

Na zadnji dan leta.

«I tako je pomalo prišal i ov zadnji dan leta. Jur: Prišal je... Jur: I ča smo lane na ov dan pustili, to smo sada i našli. Jur: Ja, to smo i našli. Jur: A moglo je i huje bit. Jur: Moglo je. Jur: Ja ne znam kamo već. Jur: Ne znam ni ja. Jur: Zahvalimo, dakle, Bogu, da smo i ovako pasali. Jur: Zahvalimo. Jur: I preporučimo mu se, da nam ovo drugo leto, ko gre, bude bolje. Jur: Preporučimo se. Jur: Kemu? Jur: Gospodinu Bogu. Jur: Tako je! Ki s Bogom drži, će i Bog s njim. Jur: Če, će. Jur: I tako smo mi pomalo dočekali i ov zadnji dan leta. Jur: Smo. Jur: I ča smo lane na ov dan pustili, to smo sada i našli. Jur: Ja, to smo i našli. Jur: A moglo je i huje bit. Jur: Moglo je. Jur: Ma reći mi, Jurino, srećen te pro- sim, kade smo se mi dva navadili ovako razgovarati? Jur: Kade? Va Nikolajevo, va Maloj Rusije. Ča si već pozabih? Jednuput vas na svoje usi ču dveh od njih go- vorit bas ovako, kako i mi dva govo- rimo večeras. Poreli bi, pak kada bi svi- štili, onupit bi speta počeli i sve ta- ko po uru, po dve. Jur: Dobro, ma ča nam je skočilo va- gnuvu, da bas na današnji dan govo- rimo onako kako i oni va Maloj Ru- sije? Nedeja, poneđajak, utorkak, pe- nekak, sobota, pak spet; nedeja, pone- dejak i sve tako. Je to jedan razgovor, ki se govori na zadnji dan leta. Jur: Ako čemo pravu: ki si prvi počel? Jur: Da sam počel. Jur: Pak je se tužije? Kako si našil, o- nako smo ti i otepal. Da si me ča pa- ketnemeja pital, bim ti bil morda ča i pametnemeja odgovoril. Jur: A ča ćeš, kada i dan današnji teško pametno i mislet, a kamo pak provo- dit. Mislim, da bi najbople bilo, da ti pišas, a ja, siromah, da odgovaram. Jur: Dobro; reči mi, ča j najbople na- sret?»

Jur: Dobar prijatelj.

Jur: Aj ni, nego miha savjest. A ki je pak najmudroji čovek na svete?

Jur: On, ki je najviše knjig pročital.

Jur: Aj ni, nego on, ki sam sebe poznao.

Jur: A ki je pak najtrubasteji čovek na svete?

Jur: Ki najmanje zna.

Jur: Aj ni, nego on, ki misli, da sve zna. Homo napred: ka je najveća sla- va na svete?

Jur: Bit junak na vojske.

Jur: Aj ni, nego bit strpljiv i pouzau va nesreće. A ki je pak najbopleji čovek na svete?

Jur: Ki ima najviše beći.

Jur: Aj ni, nego on, ki je i u malem za- dovoljan. Ko blago je na svete naj- jače?

Jur: Lionfant.

Jur: Aj ni, nego čer, ki će zgrist i lion- fanta i čoveka.

Jur: Kako ja vidim, laglje je pitat nego odgovarat. Ala, pustli sada ti malo mane, da te ja neć pitati.

Jur: Ala, pital!

Jur: Kako je velik ov svet?

Jur: Jako velik, ma još je neć puno ve- će od njega.

Jur: A ča to?

Jur: Ljudska bedostioća.

Jur: A ča j Bog delat, prej nego j stvo- ril ov svet?

Jur: Mislet je na te i sve se je sam so- bum smeć, zač je već napred znal, da ćeš me ovo pitat.

Jur: Jurino, ti si jednuput vragu s torbi skočil.

Jur: Neka sam. Ma da mi ne biš ča za- meril! Ti znaš, da mi dva stojimo ka- ko klisurina.

Jur: I imamo još morbina.

Jur: Neka dakle živu Frantina i Jurina!

Jur: I svi naši, koliko ih ima!

Wale vijesti iz Italije i cijeloga svijeta

— Sekretar fašističke stranke, eke, Tu- rati, namjere je, da fašisti pod prijetnjom disciplinarnih kazni namjesto fašističkog znaka, Klub Itarije je nekakav amerikan- ski internacionalni klub, za koji se mi- šli, da imaju franasnu svoj uticaj na njega.

— Troškovi za novu kanalizaciju u Tr- stu predviđeni su s iznosom od 47 milju- na lira (za 105 kilometara novih kana- la).

— Početkom januara otvorit će se au- tomatska pruga između Trsta i Pule. Ova će čitati Kopar, Brijuni, Pazin i Vod- njan.

— Poznata tvrtka Fratelli Nicotera, tr- govca s brašnom, u Cataniji pala je u konkuz. Njpram 18 milijuna lira pasiva imade 8 milijuna lira aktiva.

— Dne 22. decembra podijelio je prefek- tu Trstu mnogobrojnim porodicama u Tr- stu darove. Što ih je njima namjenio eks- Mis-solini.

— Načelnik grada Buseto, gdje se je rodio Giuseppe Verdi, svjetski poznati operni kompozit, odlučio je, da sagradi u Busetu novo narodno kazalište, gdje će se davati samo Verdijeve opere.

— Prator u Novari ostedio je nekoga radnika zbog optovaganog ubijstva na dvije sedmice zatvora. Namjesto da ih odsjedi, sudac mu je naredio, da obavi javne radnje u opću korist.

— U nekom selu kod Mitrovice u Sla- voniji neki se je 19-godišnji seljak vjen- čao s 16-godišnjom djevojkom. Pri tome su slavili slavu slavije. Bilo je pozvano 550 gostova, ali došlo ih je nekoliko sto- tina više. Svi su jeli i pili i zabavljali se kroz osam dana. Glazbu je svirala eigen- ska kapela od 80 momaka. Popeli su 36 prašćica, 4 vola, 8 teleta, 400 kokoši, 200 gusaka, 200 purana i masu drugih stvari. Popili su 200 hektolitara piva i 2 hekto- litra rakije.

— Poslovna godina talijanskih željez- nice zaključila se je sa viškom od 110 mi- ljuna. U to vrijeme (1927-1928) željeznice- veze narasle su od 16,499 kilometara na 16,534. Broj željezničkih agenta opet je bio snižen i to od 10,330 na 10,291.

— «Gazzetta Ufficiale» objavila dekret, kojim se «modus vivendi» sklopljen iz- među Italije i Francuske dne 2. decem- bra 1927. produži do 1. aprila 1929.

— Početkom januara prestao je putjski dnevnik «L'Azione». Mjesto «L'Azione» iz- lazil dnevnik «Corriere straniero».

— Advokati i prokuratori provincie Vidma poslali su ministru Rocco Brzajov, kojim traže, da prizvaju sudiste za njih- lade u Trstu, a ne u Veneciji.

— Za tekucu godinu predviđena je to- loka proizvodnja sećera, da ne će biti po- trebno uzavati sećer iz inozemstva. Na sećer iz inozemstva udarit će se svjeka- rina. 120,000 hektara određeno je za sećer- nu repu, a od nje će se dobiti 3,500,000 kintala sećerne repe, što je dostatno za- manjiti potrebu Italije. Mogueće je da bude cijena sećera poštena za najviše 10 centuzina za kilogram.

Kretanje pučanstva u Trstu.

Rođenjani: u novembru živih 284, mrtvih 12; u decembru živih 333, mrtvih 9; razlika 49 više rođenih živih, 3 manje rođenih mrtvih.

Mrtvih: u novembru 233, u decembru 247; razlika 24 više mrtvih.

Vjenčanih parova: u novembru 167, u decembru 247; razlika 40 više vjenčanih parova.

Ne laži vaju bez dimnjaka.

Poznato je da je u kući opasno držati vatru, je da izgaranje na ložištu kroz dimnjak, je da izgaranje nastaju otrovni plinovi, osim ko izgaranja ugljena, tlače 28. ovaj otrovica je ispuštao i has radnja jedna starija u Puli, nekada Ana Sošica. Ona je cijeli dan radila, a kad se vratila kući, stavila je u jednu posudu karbun u sobu i spavala, da se ugrije. Karbun je razvio otrovne plinove, koji su se raspršili po sobi, te su otmuđili stariju. Ona se osuješćevana spustila na tlo. Zapravo joj se otijelo, a ona si nije mogla pomoći. Slučajno su mimo njezine kuće prolazili karabinjeri, koji su opazili dim. Ušli su u kuću i tamo našli Sošicu svu izgorjela. Prenesli su je u bolnicu u vrlo teškoj stanju, ali teško da ostane živa.

Razbojnički napad kod Koprca.

U Kavaliterni kod Sv. Antona kod Koprca u 10 sati uveče ušli su u sobu jednog seljaka dva razbojnika. Čim su se pojavili na vratima jedan je odapao pet hitaca na drugog, a drugi je pao. Ostao je na podu, ostao je odmah mrtav. Žena se sakrila iza kreveta i zvala na pomoć. Razbojnici su razbili ormar, u kome su našli da ima novca, ali odnijeli nisu ništa, jer su morali pobjeći. Došli su naime susjedi, koji su čuli zapamćenje napadnutice žene. Više je osoba radi ovog napada i manastva zatvoreno i vodi se daljnja istraga.

Razno

Mjesto koje ne će da primi 150 hiljada dolara. To čudno mjesto zove se Bidhosh u Poljskoj. Prije sedam godina umrla je u Americi gljiva Leona Cenovna, koja se rodila u tom mjestu i u mladim danima iselila se u Americu. Ondje se je udala i živjela sretno. Na svoje rođno mjesto nije mogla nikako zahoravati i kad je umrla ostavila je u ovom mjestu za 150.000 dolara posulje općini Bidhosh po tim uslovima da se svota upotrebi za potpomaganje siromašnih starih Židova, koji su ostali bez zidne kćera. Kao nagradu za upravljanje ovom imetkom ostavila je ova Amerikanka gradu Bidhosh veliku galeriju slika u vrijednosti od nekoliko desetina hiljada dolara. Općinsko upravnstvo spomenute općine očito se ne odlikuje savješću historijalavama. Ono je namne zaključilo da ovaj dar ne prima, i to iz razloga, što u mjestu nema starih Židova.

300.000 stijenjaca u Rusiji. Broj stijenjaci u Rusiji mnogo je veći nego u drugim državama. To se može objasniti time što u Rusiji mnogi ljudi gube vid uslijed jako proširenih oblika bolesti, naročito trahoma. Prema popisu iz 1885. godine bilo je u Rusiji 190.000 stijenjaci. Međutim u zapadnoj Evropi je procentualno bilo šest puta manje stijenjaca. Prilikom popisa stanovništva od 1897. godine nabrojeno je 250.000 stijenjaci, pa se tom prilikom konstatovao da se stijenjaci jako širi među finsko-mongolskim plemcima. Prema popisu od 1910. godine imade 320.000 stijenjaci u Rusiji, a taj je broj ostao po prilici i danas.

Zagonetna epidemija među djecom. U španjolskoj provinciji Sautvinih u bjelom od nokog vremena epidemija među namom djecom. Uzrok i karakter epidemije još nije objašnjen. Djeca dobivaju jaku rane na koži, a mnogo od njih je i pomrlo. Točnom istragom ustanovilo se da je epidemija uzrokovana od otrovanog mlijeka za posušanje. Mislili se da je ne-naravno, ali isto obična namna, zatopljena u vrućem ulju i taj izaziva strašne rane na koži. Naravno ako se to ustanovi da od fabrika bili pozvana na tešku odgovornost.

Zagonetan princ od Kurdistan. U Amsterdamu uhapšen je neki varalica Muhamed koji je u Berlinu, Londonu, Washingtonu i Parizu izveo najvećerajonije prevaru, pod nazivom svjetilni mećunina. On je godine 1921. osvanuo u Washingtonu kao opumomocnik neke navodne princeze Fatime od Egipta, a nazivao se princ od Kurdistan. Stanovao je sa princezom u otmjenom hotelu. Par je uskoro dobio pozive od otmjenoga društva a bio je, šta više, i zvanično primljen od predsjednika republike. Jedna od njegovih žena otkrila je u londonskom Savoy-hotelu je varalica za koju je dnevno plaćao 100 funti sterlinga, a nastupao je u uniformi bogato iskićenog čelovika. Londonska policija je ustanovila da je on rođen godine 1900. u Egiptu i da je mnogo godina radio kod jedne londonske firme, gdje je glavačom pantofla. Nakon dugih nastojanja svačije se Muhamed u Berlinu gdje je stanovao kao Kurdistanski prestolonasljednik u najotmjenijem hotelu. U svojoj zlatnoj odori, okićen množbrojnim orijentalnim ordenima, bio je mnogo željen gost u mondanskoj saloni. Navjodimo da je zeli organizirati filmsku ekspedciju u Kurdistan, pa je od postavljen otmjen spolni dobi

vaio velike novčane iznose, koji su mu omogućavali da živi na velikoj razini.

Velika kežnja na ložištu plamena. Prilikom izaziva štampar u Kolnu nastalo je na neobjašnjiv način mnogo nenadodivnih rukopisa koji pripadaju Gutenbergovemu utjecaju u Mainz, a koji su procijenjeni na 200.000 maraka. Nostalo je jednog molitvenika iz XV. stoljeća, koji je bio vlasništvo Karla Hrabroga Barmanskoga. Rukopis je imao devet molitavani, a sličnost je sa vrlo bogatim rukopisima. Dalje je nastalo jedno ogromno bilježno sa slikama. U taj bilježi odazna se 80 slika iz starog i 18 slika iz novog zavjeta. Dalje ima jedna jedna psalterij iz XV. stoljeća, a 7. stranu su peramentir, je bio Ivanovo otkrivanje iz XI. stoljeća, zatim jedna iz dvadeset rukopisa i nekoliko rukopisa iz XVI. i XVII. stoljeća.

Razbojnici ugrabili 22 dječevke. Istrastorbe Meksika puna je raznih razbojstava i zločina, ali što se je ovih dana dogodilo u gradu Jicotepec, to nadilazi svaku maštaju. Razbojnici su napali na taj grad i odveli silom 22 mlade dječevke. 20 razbojnika poravnalo je u mjesto, i dok je govorio riječi stajavale su lično u čeliku, zapovjedni su glavne ulice, razbili općinske kucen odnaciono, provladali u činu i primorali sve posjetnike da ostanu na svojim mjestima. Onda su opljačkali sve ljude. Na njihovu zapovjed morale su se dječevke i žene postaviti pred zgradu. Razbojnici su onda poravnali 22 mladije dječevke i odveli ih. Majke otkući dječevke molile i plakale su u saku. Sve su naučile da se osuješćevaju. Međutim ništa nije moglo ove odvratiti razbojnika, koji su narli sa svojim plijenom ostanu. Odnasno su i dalje trupe da ih progone, ali do sada im još nije pronađen trag.

Njemački poslanik u Budimpešti ubio žovjeka. — Budimpeštanski listovi javljaju o teškoj lovačkoj nesreći u koju je uključen njemački poslanik baron Schön. Poslanik je bio u lovu na divlje patke u njempeštanskog velikog župana u Barun. Po jezeru vozio u čamcu jedan govič i on je stajeci pucno na patke. Nenadano se čamca izvratila i poslanik je pao u vodu. Kad pada je nehotice optužio puskicu i zaletio se na svoju gonicu u negu. Poslanika su ostali nesretni izvukli iz vode, a gonica su ostala nepokretno prevrnuća u bolnici. Kako je međutim guska prevrnuća u bolnici, u čelu kuro je nesretni usat od zubička kuro. Istragom je otkriven konstatovano, da za ovu žalostnu nesreću nitko nije odgovoran. Lov je odmah prekinut a nesretni poslanik vratio se u Budimpeštu.

London se može uništiti za 12 sati s novija ratnina pilonim. Na skupštini prijatelja Društva Naroda u Londonu održao je lord Halsbury predavanje o budućnosti Londona. On je rekao da će u bliskom budućnosti prilici biti upotrebljen neki novi plin, sa kojim se stanovništvo Londona može uništiti za 12 sati. Po računima predavača za to će dostajati 42 tone plina, još se ne zna, kakav će to plin biti, ali sve velike zemlje koje 10 godina nemarno istražuju takav plin i nada se zamisliti da će bi pronasle jedno sredstvo, koje će bi ih uništiti od svih dala suda upotrebljavajući. Možda će ovaj plin biti još i strašniji nego što to čovjek i zamisli. Jedina garancija protiv takve strašne opasnosti bila bi prijetnja sa represalijama. Svaka zemlja treba da zna, ako pokuša uništiti London, da Engleska će se zastati nihi pred najstrašnijom osvjetom. U slučaju takve bi tako uništene dvije zemlje. To je kazne lord Halsbury, jedini načelnik da se spusti civilizacija.

Profesor Gilbert Murray, naučnjak učenik u Halsburyjevo predavanje, kazao je da se jedina zaštita protiv strašnih mogućnosti kemijskoga rata sastoji u tome, da se velike kemijske industrije svijeta internacijonaliziraju u Englez, Francuzi i Talijani morali bi dobiti pravo na upotrebu svojih tih i kemijskih fabrika. Tako da će svaki bi moge upotrebiti kao instrument rata. Pitanje bi li se tako moge spriječiti da fabrike ne okupira jedna vlast koja vodi rač, do sada još nije odlučeno. Na koncu debate narodni poslanik Anthon dao je veći politički izjavu. On je kazao da će se svi predložiti za zabranu upotrebe i izvoza ratnih sredstava, a naročito kemijskih biotekata, ostati bez svakog utjeka. Čim planu neprijateljstva, ne će nitko više paziti na ustanove zabrane i zato će sve zabrane ostati bez praktičnog rezultata.

Na Filipinima tajna ubio 200 ljudi. U Manila je u maju u slonim tajfuna, koji je pogodio srednje Filipinske ostrve. Najvećom otoku Leyti ostalo je uslijed nevremena od deset hiljada ljudi bez krova nad glavom. Materijalna šteta računom se na milijune, a broj ljudskih žrtava više se na 200.

Prije raspustiti barema, a snda ih sila na znanicu. Jedna od modernih uređaja Turške bile je u nedavnoj prošlosti, da su raspustili haremi, u kojima su Turci držali svoje žene. U Turskoj je bilo dopušteno kako je to poznato, množestvo. Sada međutim, kako vijesti iz Angore javljaju, dosta je točke, da u Turskoj da tone predusretne raspustiti naračiti i dosta visokih pozera na nežuje.

Velika znanstvena ekspedcija sprema se na sjeverni pol. — Iz Berlina javljaju o pripremanju, koje se već svačije time za jednim velikim naučnjakom znanstvenstvom. Koga bi u proljeće 1920. imala proslijediti na sjeverni pol i to u velikom naučnjakom znan

koplovu «Graf Zeppelin». Zrakoplovom se upravljati od Hugo Eckener, sadajni agentov komandira, a rukovodjači, koji će na taj pol, uključivati će, predstavnici Njemačke, Norveške, Amerike, Sovjetske Rusije i sradni drugih narodnosti. Znanstveno odjeljenje predvođiti će Fridrih Nansen.

Uzavest, direktor fondovima uređen: IVAN STARI. Tekst: ISTARSKA LJUBOST U TRSTU.

PRODAJE SE jednokatna kuća sa 5 soba, stanoćinom, stajom, paviljonom, gostinjskom obdajicom, velikim spavaćom, zdenom i 10 radi zemljišta. 7 bašaka odloženo od Kolodvora. Vlasnik Ivan Biljan, Sela 18 — Brod Moravice.

FRIGODNA KUPNJA. Prodaje se Hija, svila, tkanina, len, jela. Vlasnik Mayer, Franjevi kod Matulji.

SMILAJOD Izvršno je sredstvo protiv arterio-sklerosa, reumatizma, teškog disanja, kašlju i kataru, uspješno sredstvo za očiješćenje osobito preporučljivo za osobe stare preko 50 godina. Se samo u ličarni Dubrava. CASTELLANOVIĆ, TRST. Uredništvo: F. Bolaffini. Via Giuliani 42 (Sv. Jakov).

RED VOZNIJE Važi od 1. Januara 1920. dalje.

Željeznička pruga Trieste-Campomario-Pola (Trst - Pola i obratno)

Table with columns: VLAKOVI, STANICE, and VLAKOVI. It lists train schedules between Trieste, Campomario, and Pola, including departure and arrival times.

Željeznička pruga Trieste-Parenza (Trst - Poreč i obratno)

Table with columns: Punički vlakovi, STANICE, and Punički vlakovi. It lists train schedules between Trieste, Parenza, and Poreč, including departure and arrival times.

Željeznička pruga Kantanar-Rovigno (Kantanar - Rovini i obratno)

Table with columns: VLAKOVI, STANICE, and VLAKOVI. It lists train schedules between Kantanar, Rovigno, and Rovini, including departure and arrival times.

Željeznička pruga Trieste-Flume (Trst - Rijeka i obratno)

Table with columns: VLAKOVI, STANICE, and VLAKOVI. It lists train schedules between Trieste, Flume, and Rijeka, including departure and arrival times.

Željeznička pruga Divacica-Erpelle-Cosina (Divacica - Kozina i obratno)

Table with columns: VLAKOVI, STANICE, and VLAKOVI. It lists train schedules between Divacica, Erpelle, Cosina, and Kozina, including departure and arrival times.

PRODAJE SE jednokatna kuća sa 5 soba, stanoćinom, kuhinjom, podrumom, stajom, zdenom i vroom. Naziva se na česti Kastav-Sv. Matej. Ugostavlja. Upravitelj se kod: Andro Pegan Matulji.

KURJE OČI (Kale)

Ilijaci brzo i uspješno mast. Farmacia Sponza. TRST - Via Tor G. Piero 10 - TRST. Čuvajte se potvorina! Mast Rym možete dobiti u svojim ličarnama uz sniženu cijenu od 3 lire.

RED VOZNIJE

Važi od 1. Januara 1920. dalje.

Table with columns: VLAKOVI, STANICE, and VLAKOVI. It lists train schedules between Trieste, Campomario, and Pola, including departure and arrival times.

Željeznička pruga Trieste-Parenza (Trst - Poreč i obratno)

Table with columns: Punički vlakovi, STANICE, and Punički vlakovi. It lists train schedules between Trieste, Parenza, and Poreč, including departure and arrival times.

Željeznička pruga Kantanar-Rovigno (Kantanar - Rovini i obratno)

Table with columns: VLAKOVI, STANICE, and VLAKOVI. It lists train schedules between Kantanar, Rovigno, and Rovini, including departure and arrival times.

Željeznička pruga Trieste-Flume (Trst - Rijeka i obratno)

Table with columns: VLAKOVI, STANICE, and VLAKOVI. It lists train schedules between Trieste, Flume, and Rijeka, including departure and arrival times.

Željeznička pruga Divacica-Erpelle-Cosina (Divacica - Kozina i obratno)

Table with columns: VLAKOVI, STANICE, and VLAKOVI. It lists train schedules between Divacica, Erpelle, Cosina, and Kozina, including departure and arrival times.